

Trieste balans van middelbaar leven

THEATER

'Husbands'. Tekst John Cassavetes, vertaling Gerardjan Rijnders; door Toneelgroep Amsterdam; regie: Ivo van Hove; bijgewoond 18/04, Amsterdam. Nog te zien t/m 12/05, Stadsschouwburg Amsterdam.

Ze zijn getrouwd, hebben vrouwen, kinderen, verantwoordelijkheden. Maar ze hebben ook elkaar. Dan overlijdt een van hen, Stuart en staan Harry, Archie en Gus na de begrafenis opeens met zijn drieën in die kamer waar ze altijd met zijn vieren waren en waar alles van hun viermanschap getuigt: de bierglazen met de letters H, A, G en S, de overwinnaarstreepjes bij het basketbalnet.

Ergens halverwege hun leven zijn ze en de dood van Stuart drukt hen met hun neus op de realiteit. Wat hebben ze nou eigenlijk bereikt, wat hebben ze waargemaakt van alles waar ze ooit van droomden?

Meer dan veertig jaar geleden draaide de Amerikaanse regisseur, acteur en scenarioschrijver John Cassavetes zijn film 'Husbands' over dit gegeven (met onder meer Peter Falk), en nu – na eerder al 'Cassavetes', 'Opening night' en 'Koppen' op het podium te hebben gezet – ging eindelijk Ivo van Hoves lang gekoesterde wens in vervulling en mocht hij dit verhaal van de erven Cassavetes naar het podium vertalen.

Het stuk begint fraai. Op een immens filmdoek strekt zich een met sneeuw bedekte begraafplaats uit. Drie mannen wandelen er over een lange, rechte weg rechtstreeks die kamer op het podium in waar ze hun jongensdromen beleefden. Over alles heen ligt als een deken de stem van Bruce Springsteen, de vertolker bij uitstek van dat melancholieke gevoel van wat voorbij is zonder er ooit echt geweest te zijn. Eenmaal in die kamer proberen de mannen nog eenmaal het geloof terug te vinden dat alles nog mogelijk is. Vrouwen komen voorbij, ze dollen tijdens een potje basketbal, ze zuipen, ze pissen en ze kotsen. En ze besluiten naar Londen te gaan. Maar daar regent het en uiteindelijk is slechts een van hen in staat om rigoureuus te breken met alles wat hem aan zijn oude leven bond. De andere twee keren terug naar hun 'drie garages, twee vrouwen en drie kinderen'. Wie van de drie het

beste af is, mag de toeschouwer zelf beoordelen.

Regisseur Van Hove heeft het verhaal tot de kale essentie teruggebracht: drie mannen en hun existentiële crisis. Alle omgevingsruis heeft hij weg gefilterd, één vrouw staat voor alle vrouwen in hun leven, één man vervult zo nu en dan een klein wisselend bijrolletje, achtergrond, niet meer dan dat. De rol van de brallerige Harry in zijn doodongelukkige huwelijk is Hans Kesting op het lijf geschreven, net zoals Roeland Fernhout een perfecte Archie vertolkt. Ook Barry Atsma, die de twijfelende Gus gestalte geeft, stijgt boven zichzelf uit. Alle vrouwenrollen worden gespeeld door Halina Reijn. Het ene moment is zij Annie, de vrouw van Harry en even later Mary, door Gus in een bar opgepikt of Sung Lee, een hoertje in Londen. Reijn speelt met ingehouden intensiteit, maar blijft in elke rol toch vooral Halina Reijn.

Het is vooral de eerste helft van de voorstelling die overtuigt. De ontreddering van de drie mannen, door de dood van hun vriend niet langer in staat zich achter hun puberale grappen en stoerdoenerij te verstoppen, is in alles voelbaar. En wat begint als ontreddering ont-aardt in een bittere en voor de toeschouwer ijsingwekkende confrontatie met hun eigen tekortkomingen. Jammer dat die spanning gaandeweg wat verslapt. Dan duurt het allemaal net iets te lang en gaat het zelfmedelijden van de mannen eerder irriteren. Neemt niet weg dat 'Husbands' ook ondanks dat toch alleszins de moeite waard is.

SONJA DE JONG

Alwin Pulinckx, Roland Fernhout, Hans Kesting en Barry Atsma in 'Husbands'.

FOTO JAN VERSWEYVELD